

Podczas wizyty **GIODO**

OCHRONA INFORMACJI | Stosowanie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych jest sprawdzane przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych. Jego pracownicy mają bardzo szerokie uprawnienia – ich znajomość przyda się kontrolowanemu administratorowi danych.

Marcin Mioduszewski

Ochrona danych osobowych nieodłącznie związana jest z niemal każdą aktywnością publiczną, niezależnie od tego czy chodzi o działalność gospodarczą, społeczną czy też instytucjonalną. Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (tekst jedn. DzU z 2002 r. nr 101, poz. 926 z późn. zm., zwana dalej u.o.d.o.) wprowadziła określony reżim gromadzenia, przetwarzania i przechowywania tego rodzaju informacji dotyczących osób fizycznych.

Co może GIODO?

Organem ochrony danych osobowych jest Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (zgodnie z art. 8 u.o.d.o.), który wykonuje zadania za pomocą pracowników swojego biura. Zgodnie z art. 14 u.o.d.o. zarówno kontrola, jak i egzekwowanie wykonania zasad ustawy, przeprowadzane są przez GIODO lub jego zastępcę. W praktyce natomiast czynności kontrolne wykonują bezpośrednio upoważnieni pracownicy biura, czyli inspektorzy danych osobowych.

Nie tylko znajomość zasad postępowania z danymi osobowymi, ale także czynności, których może dokonywać GIODO podczas inspekcji, ma istotne znaczenie dla każdego podmiotu podlegającego ustawie ze względu na swoją działalność.

Kto i co pod ochroną?

Warto zaznaczyć, że zakres u.o.d.o. jest bardzo szeroki. Artykuł 6 ustawy definiuje dane osobowe jako wszelkie informacje, za pomocą których można bezpośrednio bądź pośrednio zidentyfikować człowieka. Są to zatem zarówno imię i nazwisko, cechy naturalne ludzi, ich preferencje, informacje o ich aktywności, poglądach, jak i wszelkie dane przypisane im w celu identyfikacji

np. numery ewidencyjne. Ustawa chroni dane osób fizycznych, natomiast nie obejmuje danych osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej (regulowanych przez art. 331 kodeksu cywilnego – DzU z 1964 r. nr 16, poz. 94 z późn. zm.).

Większy problem z zastosowaniem ustawy istnieje natomiast w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Występują one bowiem w podwójnej roli – zarówno podmiotów prywatnych, jak i prowadzących działalność gospodarczą, która ma charakter publiczny. Z uwagi na dobro obrotu gospodarczego, w szczególności dla zagwa-

rantowania jego pewności oraz jawności informacji o podmiotach działających na rynku, ochrona danych jest w tym wypadku mocno ograniczona.

Do przestrzegania u.o.d.o. zobowiązane są zarówno instytucje publiczne, jak i wszelkie inne podmioty, w tym osoby fizyczne, chyba że przetwarzają dane wyłącznie w celach osobistych (art. 3a u.o.d.o.). Warto zaznaczyć, że omawiana regulacja sięga swoim zakresem tak daleko, że podlegają jej nie tylko informacje o kontrahentach czy też klientach, ale także dane o członkach spółdzielni, organizacji społecznych, informacje o uczestnikach różnych wydarzeń (np. dane osób biorących udział w konferencjach, szkoleniach etc.), a także – co najważniejsze – dane osób zatrudnionych w danym podmiocie, czyli informacje kadrowe. Te ostatnie, mimo że mają charakter zazwyczaj wyłącznie wewnętrzny, także są danymi osobowymi, które podlegają ustawie. Istotne jest natomiast to, że administrator danych nie musi zgłaszać takiego zbioru do GIODO (art. 43 ust. 1 pkt 4 u.o.d.o.). Obowiązkiem rejestracji nie są także objęte m.in. te dane, które służą wystawianiu faktur, rachunków lub sprawozdawczości finansowej.

Reżim ochrony danych osobowych nie dotyczy publicznych rejestrów prowadzonych w oparciu o przepisy odrębne. Podmioty zobowiązane do wpisu, zakres informacji ujawnionych oraz zasady dostępu do nich są bowiem regulowane przez ustawy szczególne. Tego rodzaju rejestrem jest na przykład ewidencja działalności gospodarczej, a przepisy dotyczące jej organizacji są regulacjami szczególnymi w stosunku do u.o.d.o.

W związku z tak szerokim zakresem obowiązywania ustawy kwestie związane z czynnościami kontrolnymi GIODO

Co wolno GIODO?

Zgodnie z art. 14 u.o.d.o. inspektorzy GIODO mają prawo:

- wstępu do pomieszczenia, w którym zlokalizowany jest zbiór danych osobowych, a także do innych miejsc, w których odbywa się przetwarzanie. Inspekcja może odbyć się w godzinach pomiędzy 6 a 22, a pracownik GIODO ma obowiązek okazać swoją legitymację służbową oraz imienne upoważnienie do przeprowadzenia kontroli;
- przeprowadzania oględzin całej infrastruktury oraz prawo wglądu do dokumentów związanych z przetwarzaniem danych osobowych w danej jednostce organizacyjnej. Ponadto pracownicy GIODO mogą wykonywać kopie tych danych, a także żądać pisemnych lub ustnych wyjaśnień od personelu. Pracownicy kontrolowanego podmiotu mogą być wzywani i przesłuchiwani na okoliczności związane z przetwarzaniem danych osobowych;
- zlecenia wykonania opinii i ekspertyz dotyczących zagadnień wynikłych w czasie kontroli. Jest to o tyle istotne, że zwłaszcza elektroniczne przetwarzanie informacji wymaga najczęściej specjalistycznej wiedzy z zakresu informatyki i Sieci.

dotyczą także równie dużej grupy podmiotów, w tym instytucji publicznych.

GIODO u drzwi

Kontrola urzędników GIODO ma charakter inspekcji. Jej podstawą jest prawo do bezpośredniego wglądu organu kontrolującego w działalność sprawdzanej placówki. Jedynym kryterium, według którego podmiot jest oceniany przez inspektorów GIODO, jest zgodność podejmowanych działań z prawem, a więc z u.o.d.o. Nie jest natomiast badana celowość, rzetelność i gospodarność przetwarzania danych.

Wizyta inspektorów GIODO może być związana z dwiema zasadniczymi okolicznościami. Pierwszą z nich jest oczywiście standardowa kontrola zgodności postępowania podmiotu z ustawą. Jeżeli uchybienia zostaną wykryte, stanowi ona podstawę do wszczęcia postępowania administracyjnego w zakresie naruszenia przepisów u.o.d.o. (art. 17). Wyniki tego

rodzaju inspekcji dostarczają także oczywiście ewentualnych dowodów dla celów postępowania. Kontrola GIODO może być też dokonywana już w trakcie toczącego się postępowania – wówczas celem działania inspektorów jest wydobycie dowodów, które zostaną w nim wykorzystane.

Obowiązki urzędników

Po stronie urzędników GIODO stoi wiele praw związanych z kontrolą, badany zaś podmiot ma prawny obowiązek umożliwienia inspektorom przeprowadzenia koniecznych czynności (art. 15 u.o.d.o.). Tego rodzaju obowiązek ustawa nakłada nie tylko na samych administratorów danych osobowych, ale też na kierowników jednostek, w których są oni zatrudnieni, a także – co warto podkreślić – na podmioty, którym administrator danych powierzył przetwarzanie danych osobowych na zasadach outsourcingu.

Z przeprowadzonej kontroli pracownicy GIODO sporządzają protokół, który jest podpisywany przez inspektora oraz kontrolowanego administratora danych. Jeśli ten ostatni ma zastrzeżenia lub uwagi dotyczące protokołu, może je wnieść do jego treści. Dokument z kontroli jest sporządzany w dwóch egzemplarzach, z których jeden jest pozostawiany kontrolowanemu podmiotowi.

Jeśli podczas kontroli dokonywanej przez inspektorów GIODO zostanie stwierdzone uchybienie przepisów ustawy, Generalny Inspektor nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez szczegółowe czynności określone w art. 18. GIODO może także żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec określonych osób, a także innych postępowań przeciwko osobom winnym naruszeniom.

Autor jest prawnikiem, specjalistą w zakresie prawa własności intelektualnej w Kancelarii Prawnej Bukowski i Wspólnicy z Krakowa.